

Dosarul nr. Ira-158/2022
1-22014705-01-Ira-02022022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bargan Iurie în numele inculpatei Bulgaru Ana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2010, în cauza penală privind-o pe

Bulgaru Ana xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 15.04.2008 – 14.07.2008;
2. Instanța de apel : 08.08.2008 – 23.10.2008;
3. Instanța de recurs ordinar : 19.01.2009 – 31.03.2009;
4. Instanța de apel : 07.05.2009 – 01.04.2010;
5. Instanța de recurs ordinar : 02.02.2022 – 23.03.2022.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 14 iulie 2008, Bulgaru Ana a fost recunoscută vinovată și condamnat în baza art. 165 alin.(2) lit. d) Cod penal cu aplicarea art. 79 Cod penal la 7 (șapte) ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis și fără aplicarea pedepsei suplimentare obligatorie.

S-a dispus încasarea din contul lui Bulgaru Ana în folosul lui Bulgaru Viorica paguba morală în sumă de 3000 (trei mii) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

În cauza dată a fost condamnată și Cușnir Raisa în privința căreia instanța de recurs s-a expus.

1.2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatele Bulgaru Ana și Cușnir Raisa având intenția recrutării și transportării unei persoane cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, prin înțelegere prealabilă între ele și alte persoane, în privința cărora dosarul este disjunct într-o procedură aparte, întru realizarea intenției lor criminale, pe parcursul lunii septembrie 2007, folosindu-se de starea ei financiară vulnerabilă din punctul de vedere al supraviețuirii sociale, au recrutat-o pe xxxxx sub pretextul prestării serviciilor sexuale la un venit convenabil de 800 dolari SUA lunar, în vederea

exploatării sexuală comercială pentru întoarcerea unor datorii și cheltuieli, a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil în beneficiul rudelor inculpatelor Bulgaru Elena și Dubceac Ludmila, procurându-i bilet de călătorie și asigurându-i cheltuielile pentru aceasta, pe data de 26 septembrie 2007 i-au procurat bilet de călătorie de la gara de trenuri din or. Strășeni, asigurându-i cheltuielile pentru aceasta, apoi i-au organizat transportarea în Turcia tranzit prin aeroportul or. Moscova, Rusia, unde în vederea realizării intențiilor sale criminale, era însoțită și supravegheată de Moisei Olga, însă xxxxx nu a ajuns la destinație din motiv că la controlul vamal de la aeroportul din Istanbul Turcia, unde a ajuns, a fost reținută și deportată în or. Moscova de unde a revenit acasă.

2. Sentința menționată a fost atacată, *cu apel* de către avocații Drumea Andrei și Mocanu Ilie, în care au solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatele Bulgaru Ana și Cușnir Raisa să fie achitate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

2.1 În motivarea cererii *de apel* apărarea a indicat că, instanța de fond eronat a interpretat circumstanțele cauzei, ajungând la o concluzie greșită privind vinovăția inculpatelor.

Apărătorii în apel au menționat, că în ședința de judecată nu a fost dovedit faptul recrutării pătimatei, existenței căror-va datorii față de inculpate, transportării victimei și scopul de profit a inculpatelor în rezultatul exploatării. Cu certitudine s-a constatat, că pătimită locuia la mătușa sa - Bulgaru Ana, că careva datorii față de inculpate pătimită nu avea, pătimita singură a dorit să plece în Turcia pentru a practica prostituția, făcând a doua încercare, însă n-a ajuns la punctul de destinație, fiind întoarsă, pătimita a depus cerere organelor de drept cu scopul de a se răzbuna pe verișoara sa Bulgaru Elena și a o impune să-i restituie bunurile sustrase, fapt menționat și în ședința de judecată.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2008, au fost admise parțial apelurile declarate de avocați în interesele inculpatelor, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bulgaru Ana și Cușnir Raisa au fost recunoscute vinovate în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, fiecareia.

4. Împotriva hotărârilor judecătorești menționate a declarat *recurs ordinar* procurorul serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău, Ciobanu Sergiu, în care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond, deoarece vinovăția inculpatelor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe deplin a fost dovedită, sentința fiind legală și întemeiată, probele prezentate și elucidate în sentința instanței de fond corespund cerințelor art. 101 Cod de procedură penală.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 31 martie 2009, a fost admis recursul ordinar declarat de procurorul serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău, Ciobanu Sergiu, casată decizia Colegiului

penal al Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2008, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2010 au fost admise apelurile declarate de către avocații Drumea Andrei și Mocanu Ilie, casată sentința în partea stabilirii măsurii de pedeapsă cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatele Bulgaru Ana și Cușnir Raisa au fost recunoscute culpabile în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal și cu aplicarea art.79 Cod penal li s-a stabilit pedeapsa - 6 (șase) ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis fără aplicarea pedepsei complementare obligatorii.

În rest sentința a fost menținută.

6.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a relatat că, prima instanță pe deplin a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpatele Bulgaru Ana și Cușnir Raisa, probelor examinate le-a dat o apreciere juridică cuvenită în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reținut că, vina inculpatelor se dovedește prin: - declarațiile părții vătămate xxxxx; - declarațiile martorului Maxim Maxim; - declarațiile martorului Cebotaru N., - informația din pașaportul internațional, biletul la avion, cartea de emigrații și talonul de bord pe numele lui xxxxx; - descifrările convorbirilor telefonice a abonaților 0-237-2-81-89, 0-237-2 33-62, 0-237-2-11-81; - informațiile de pe telefonul mobil de model „ SAMSUNG” ridicat de la Cușnir Raisa; - foaia cu numere de telefoane; - pașaportul național și certificat de studii cu traduceri în limba rusă autentificate notarial pe numele lui Moisei Olga; - copiile materialelor a cauzei penale nr.2007660142; - comunicarea de DI și EO a MAI referitor la trecerea frontierei de către xxxxx, Moisei Olga; - copiile **cotorilor** de călătorie pe numele lui xxxxx și Moisei Olga; - materiale care demonstrează starea materială grea a părții vătămate xxxxx și familiei sale (f.d.82-134,153-171), din care rezultă, că inculpatele au recrutat-o și transportat-o pe pătimită în Turcia, profitând de starea ei financiară vulnerabilă din punctul de vedere al supraviețuirii sociale.

Argumentele inculpatelor și a apărătorilor precum, că nu au traficant-o pe xxxxx în sensul prevederilor art. 165 alin.(2) lit.d) Cod penal nu sânt convingătoare și au fost respinse de către instanța de apel deoarece prin probele analizate mai sus, inclusiv depozițiile inculpatelor depuse în judecată precum, că o cunoșteau pe pătimită ca persoană cu starea materială grea, că Cușnir Raisa a contribuit pentru ca pătimită să se aranjeze la lucru la Moscova, că Bulgaru Ana i-a pregătit hrană la drum, prin depozițiile pătimatei depuse în judecată și în procesul urmăririi penale, inclusiv la confruntarea cu inculpatele (f.d. 192-197, 202-207), care sânt consecvente, convingătoare, prin depozițiile martorilor Maxim și Cebotari, care le demască pe inculpate, că ele din banii proprii au procurat bilete de călătorie și au petrecut-o la Moscova, inclusiv și pe Moisei, avea și misiunea de a supraveghea pe pătimită să ajungă la destinație, instanței nu i-au fost prezentate probe, care ar confirma legalitatea acțiunilor inculpatelor de a recruta, transporta, încadra în câmpul muncii cetățenii RM peste hotarele țării, inclusiv cu acordul persoanei.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță corect a ajuns la concluzia de a exclude din învinuirea inculpatelor Bulgaru Ana și Cușnir Raisa semnul calificativ „adăpostirea pătimitei” deoarece ultima a declarat, că benevol a trecut cu traiul la mătușa Bulgaru Ana în legătură cu cearta cu membrii familiei ei și angajarea la lucru în or. Strășeni și s-a aflat acolo până și după traficarea ei și circumstanțele agravante „săvârșirea infracțiunii din interes material”, deoarece dispozitivul infracțiunii săvârșite prevede interes material și „săvârșirea infracțiunii cu alte intenții josnice” deoarece nu au fost stabilite așa circumstanțe.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. art. 100 al. (4), 101 Cod procedură penală, verificând toate probele administrate sub toate aspectele, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpatelor Bulgaru Ana și Cușnir Raisa în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, traficul de ființe umane, prin recrutarea și transportarea prin înțelegere prealabilă între ele și alte persoane, în privința cărora dosarul este disjunctat într-o procedură aparte, lui xxxxx cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială săvârșită prin servitute în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, prin abuz de starea ei financiară vulnerabilă, de două și mai multe persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.7,61,75,76 Cod penal, și anume că, în cauza dată nu au survenit consecințe grave, rolul fiecăreia în săvârșirea infracțiunii, anterior inculpata nu a fost condamnată, Cușnir Raisa are copii minori, Bulgaru Ana este invalid de gradul trei și ținând cont de personalitățile inculpatelor, care se caracterizează pozitiv, iar circumstanțele atenuante de către instanța de fond corect fiind apreciate ca circumstanțe excepționale, instanța de apel a considerat că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a aplica la stabilirea pedepsei inculpatelor art. 79 Cod penal, de aceia, reieșind din faptul, că sancțiunea art. 165 alin.(2) lit. d) Cod penal în redacția din 25.05.2009 a devenit mai blândă, instanța de apel a considerat necesar de a aplica la stabilirea pedepsei inculpatelor art.79 Cod penal - închisoare sub limita minimă a art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fiind aplicate prevederile art. 10 Cod penal.

7. Decizia instanței de apel este atacată, **cu recurs ordinar**, la data de 24 ianuarie 2022, de către avocatul Bargan Iurie în numele inculpatei Bulgaru Ana care invocând temeiurile prevăzute la art. 427 alin.(1) pct. 4), 6) Cod procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

7.1 În motivarea recursului apărarea indică că:

- cauza penală a fost examinată în ordine de apel în lipsa inculpatei Bulgaru Ana, care nu a cunoscut despre datele cronologice la care cauza penală a fost examinată în ordine de apel (*la rejudecare*) precum și nu a fost prezentă nici la pronunțarea decizia din 01.04.2010 a Curții de Apel Chișinău, nefiind asigurată citarea în modul stabilit de prevederile art. 235 - 243 Cod procedură penală;

- deși au fost întocmite citații scrise cu privire la data și ora ședințelor fixate pentru examinarea cauzei penale în ordine de apel și expediate în adresa inculpatei Bulgaru Ana, nici una nu a fost recepționată de către acesta, fiind lipsă semnătura acesteia sau a unui membru adult al familiei pe avizul poștal;

- în unele acte de constatare întocmite de către reprezentanții organului de poliție s-a indicat că s-a asigurat executarea aducerii silite a inculpatei Bulgaru Ana de la adresa or. Strășeni, str. C, Stere, 26 este lipsă o asemenea ordonanță;

- la materialele cauzei penale este lipsă careva informație scrisă parvenită de la organul competent cu referire la posibila traversare a frontierei de către inculpata Bulgaru Ana, deși acuzatorul de stat a indicat ca fapt aceste aspecte în ședință de judecată, cea fost fixat și în procesul - verbal al ședinței;

- la caz în privința inculpatei Bulgaru Ana nu a fost dispusă corespunzător și nici executată exact procedura de aducere silită;

- instanța de apel a admis solicitarea apărării de a examina cauza penală în lipsa inculpatei Bulgaru Ana și anume în baza unei cereri scrise de către apărător în care a indicat că aceasta cunoaște despre data și locul examinării cauzei și solicită examinarea în lipsă;

- de către instanța de apel a fost admisă o gravă eroare și evident încălcat dreptul inculpatei Bulgaru Ana la un proces echitabil și evident la apărare, fapt care poate fi remediat numai prin remiterea cauzei penale la rejudecare.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului respectiv pe baza materialului din dosar și a motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este declarat peste termen.

Colegiul penal, verificând sub aspectul dat decizia recurată, constată că această cerință obligatorie a legii procesuale nu a fost respectată de către inculpat.

Potrivit art.422 Cod de procedură penală, până la adoptarea Legii nr.66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală din 14.03.2003, termenul de declarare a recursului era de două luni din momentul pronunțării deciziei.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv.

Lecturând materialele cauzei se observă că, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 01 aprilie 2010, în lipsa inculpatei Bulgaru Ana, dar cu prezența avocatului ales Durnea Andrei care i-a reprezentat interesele în instanța de apel și care a cunoscut despre soluția adoptată.

Ulterior prin scrisoarea din 23 aprilie 2010 părțile, inclusiv și inculpata Bulgaru Ana, au fost înștiințați despre redactarea integrală a deciziei (f.d.100 vol. II).

Conform art.231 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, iar la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Inculpata Bulgaru Ana și avocatul ales Durnea Andrei, fiind în drept de a contesta decizia instanței de apel, nu a atacat-o în termenul prevăzut de 2 luni de la data pronunțării deciziei, cunoscând despre acest fapt.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul reține că, de către avocatul Bargan Iurie în numele inculpatei Bulgaru Ana, potrivit ștampilei, a depus și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție recursul ordinar împotriva hotărârii instanței de apel din 04 aprilie 2010, la 24 ianuarie 2022, deci cu mult timp după expirarea termenului legal de 2 luni, prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, până la adoptarea Legii nr.66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală din 14.03.2003, adică peste aproximativ 12 ani (f.d. 3 vol. III).

Potrivit dispozițiilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Cu referire la argumentul apărării precum că instanța de apel neîntemeiat a examinat cauza în lipsa inculpatei fără ca aceasta să fie legal citată, Colegiul menționează că, acest argument urmează a fi respins deoarece potrivit informației eliberate de către inspectoratul de poliție Strășeni la data de 03.07.2009 se reține că, inculpata Bulgaru Ana era plecată în Federația Rusă (f.d.41 Vol. II).

Mai mult, avocatul Durnea Andrei, prin cererea din 01.04.2010 a solicitat examinarea cauzei în lipsa inculpatei Bulgaru Ana indicând că, aceasta cunoaște despre faptul că cauza penală intentată în baza art. 165 alin.(2) Cod penal se examinează în instanța de apel (f.d.84 vol.II), astfel neexistând careva impedimente pentru examinarea cauzei în lipsa inculpatei.

Reieșind din faptul că, recursul ordinar este depus peste termenul de declarare a recursului Colegiul Penal nu se va expune asupra argumentelor avocatului.

Concomitent și jurisprudența CEDO menționează despre dezavantajarea unei părți față de alta, în situația în care instanța extinde termenul legal de contestare a unei hotărâri judecătorești definitive, se face atingere principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 CEDO (a vedea Hotărârea Chirea versus Republica Moldova).

Astfel, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar, fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bargan Iurie în numele inculpatei Bulgaru Ana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2010, în cauza penală privind-o pe **Bulgaru Ana xxxxx**, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **21 aprilie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie